SÓSVERTIKE JELENLÉT PONT TEVÉKENYSÉGEI

EZERARCÚ JELENLÉT – EMBERTŐL EMBERIG

caritas hungarica

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szerzők:
Vas Krisztina (Jelenlét Pont-programkoordinátor)
Vargáné Berta Renáta (Jelenlét Pont-munkatárs)

Szerkesztő:
Dr. Boros Julianna (regionális szakmai vezető)

Olvasószerkesztő:
Szabados Edina

Borítóterv:
eSCom Kft.

Kiadja:
Katolikus Karitász - Caritas Hungarica

Készült a *Fókuszban a gyermek* címmel
EFOP-1.4.5-20-2020-00001. azonosító számú projekt keretében.

2023

EZERARCÚ JELENLÉT – EMBERTŐL EMBERIG

A Katolikus Karitász Országos Központjának felzárkózási programja a Dél-dunántúli régióban

A **Katolikus Karitász** a Katolikus Egyház hivatalos segélyszervezete és hazánk egyik legnagyobb karitatív szervezeteként hosszú évek óta vesz részt országszerte felzárkóztató célú és öngondoskodást segítő programok kidolgozásában és megvalósításában. A Sellyei járásban 8 településen **(Téseny, Bogádmindszent, Kisszentmárton, Vejti, Lúzsok, Piskó, Sósvertike, Drávaiványi)** és a Szigetvári járásban 3 településen **(Patapoklosi, Somogyapáti, Somogyhatvan)** vagyunk jelen, segítjük a családokat embertől emberig a bajban.

MIÉRT CSINÁJUK?

Mert hiszünk az egyének, kiemelten a gyermekek és az őket nevelő családok készségeinek, képességeinek és attitűdjének fejlesztési lehetőségeiben és az erős helyi közösség megtartó erejében. Hisszük, hogy ezáltal a hátrányos helyzetű közösségek további leszakadása hosszútávon megállítható, és idővel képessé válnak az öngondoskodásra, mert erősödni tud felelősségvállalásuk egyéni és közösségi szinten is.

MIT CSINÁLUNK?

Helyszíni jelenlétünkkel, fejlesztő- és közösségi ház funkciót betöltő Jelenlét Pontok működtetésével, szervezeti erőforrásainkkal, kapcsolati tőkénkkel, valamint a helyi igényekhez, szükségletekhez igazodó szolgáltatásokkal és kisléptékű fejlesztésekkel segítjük és támogatjuk a közösségeket fejlődésükben.

HOGYAN CSINÁLJUK?

ÉRTÉKEK MENTÉN – a Katolikus Egyház értékeivel összhangban

JELENLÉTTEL – folyamatos, együttérző helyszíni jelenlét biztosításával és a példamutatás erejével

DIAGNÓZISSAL – a településen élők valós igényeihez és szükségleteikhez tervezett beavatkozásokkal

KOMPLEXEN – a „fogantatástól a foglalkoztatásig” terjedő szolgáltatásokkal és fejlesztésekkel

KÖZÖSEN – a közösséggel együtt: nem nélkülük, nem helyettük

FELELŐSSÉGGEL – a jelenlét felelősségével: tartós szerepvállalással

FOKOZATOSAN – apró lépésekkel

A projektről/programról röviden

2023. december 31-ig a „Fókuszban a gyermek” projekt finanszírozásában valósulnak meg tevékenységeink. A “Fókuszban a gyermek” projekt (továbbiakban: projekt, program) célja a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII.5.) kormányhatározatban meghatározott és a Kormány által kijelölésre kerülő **leghátrányosabb helyzetű településeken élő gyermekek esélyeinek növelése, életkörülményeinek javítása, a szegénység gyermekekre mért hatásainak mérséklése**, amelyet helyben elérhető, intenzív, komplex szociális munkával, családkísérséssel és a projekt keretében megvalósuló tevékenységek szakmai-módszertani támogatásával biztosít.

A program során összességében 300 település kerül bevonásra, amely a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (a továbbiakban: MMSZ) mintegy 15 éves, 2016-ban Magyar Örökség díjjal is kitüntetett „Jelenlét” programja alapján, a szervezet módszertani támogatásával és szakmai irányításával valósul meg. (www.fete.hu)

A Jelenlét módszer “fogantatástól a foglalkoztatásig” ívelő szemléletében a szociális munka alapvető szerepet kap a családdal való folyamatos kapcsolattartásban, problématérkép készítésében, a gyermek és a család szükségleteihez igazodó, adekvát szolgáltatásba való eljuttatásban és diagnózisalapú ellátás nyomon követésében. A projekt szakmai megvalósulásának alapjait, szabályozásának módszertani eszközrendszerét a *Kapcsoskönyv – A Jelenlét program építőkockái* című kiadvány tartalmazza.

Jelenlét Pont, ahol a tevékenységek megvalósulnak

Valamennyi új településen olyan, mindenki számára nyitott közösségi terek, ún. Jelenlét Pontok kerülnek kialakításra, melyek bázisául szolgálnak az egyénekkel és a családokkal végzett szociális munkának, helyet adnak különböző közösségfejlesztő tevékenységeknek, úgy mint a helyi lakosság aktivizálása, életminőségének javítása, képessé tétele, információ nyújtása, különböző emberek, csoportok és közösségek közötti kommunikáció segítése, képzés, oktatás, adósságkezelés, szakemberek bevonásával. Jelen vagyunk és segítünk a hét minden napján, krízis esetén rendelkezésre állunk. Minden Jelenlét Ponton 2-3 kolléga dolgozik, a ház tevékenységeit és programjait az adott Jelenlét Pont koordinátora szervezi együttműködve a kollégákkal. A Katolikus Karitász törekszik arra, hogy helyi szakembereket, munkavállalókat foglalkoztasson. A Jelenlét Pontok bérelt vagy a Katolikus Karitász saját tulajdonában lévő ingatlanok, a cél elsősorban, hogy infrastrukturálisan teret adjunk a programok megvalósulásának a helyi igények alapján. A Jelenlét Pontokon kialakításra kerülnek tanulósarkok, baba-mama fejlesztősarok/szoba, konyha, közösségi tér, de ezek mérete és adottságai a helyi lehetőségekhez igazodnak.

TEVÉKENYSÉGEK A JELENLÉT PONTOKON

Szociális segítés és közösségfejlesztés

Szociális munka, családlátogatás, ügyfélfogadás, ügyintézés: A „Jelenlét” program alapja az egyénekkel, a családokkal és a közösségekkel végzett szociális munka, valamint közösségfejlesztés.

Közösségfejlesztés (pl: táborok, felnőtt és gyermek csoportfoglalkozások): A közösségépítés és a közösségfejlesztés hosszú távú elköteleződés a település közössége mellett. Cél tehát, hogy olyan közösségépítő tevékenységeknek is helyet adjunk a Jelenlét Pontokon, amelyekre

[1]Forrás: Kapcsoskönyv https://fete.hu/wp-content/uploads/2022/05/Kapcsos_vegleges_oldalpar.pdf

építve újra vissza tudnak kapcsolódni a családok, és rajtuk keresztül a települések a mikrotérség és a társadalom körforgásába. A legfontosabb együttműködő partnerek: családok, települési önkormányzat, roma nemzetiségi önkormányzat, közüzemi szolgáltatók, szociális, egészségügyi, nevelési-oktatási intézmények, civil és egyházi szervezetek, kormányhivatal, rendvédelmi szervek, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok, védőnői szolgálatok.

Óvodai és iskolai előmenetel, átmenetek támogatása

A kialakított és működtetett tanulósarkok és játszóterek az infrastrukutrális fejlesztések részét képezik, melyek megfelelő tárgyi környezetet biztosítanak a tanuláshoz, fejlődéshez.

Jelenlét Pontokon megvalósuló iskolán kívüli tanulássegítés: A hátrányos helyzetű településeken a gyerekek nagy része már az iskolakezdéskor kudarccal indul. Az addig felhalmozott hátrányok miatt a gyerekek naponta kapnak visszajelzést arról, hogy nem elég jók. Ennek ellensúlyozására a Jelenlét Pontokban az óvodás- és iskoláskorú gyerekek számára is komplex szolgáltatásokat nyújtunk, amelyek támogatják őket az örömteli tanulás élményének megélésében. A tevékenységek célja az iskolai lemorzsolódás csökkentése, a gyermekek iskolai sikerességének növelése.

Szociális- és kompetenciafejlesztő programok szervezése

Egészséges étkezési szokások kialakításának támogatása, Jelenlét Pontokhoz tartozó kertek létrehozása és működtetése: A családokkal és közösségekkel folyó munka alapvető eleme az egészséges étkezési szokások kialakítása, támogatása, mert a minőségi táplálkozás hiánya miatti krónikus elhízás a célcsoportunkban már a gyerekeknél is kiemelt probléma. Ennek fontos eleme a Jelenlét Pontokon kialakított közösségi konyha, ahol a szülők és gyerekek rendszeresen sütnek, főznek, szélesítik különböző ételkészítéssel kapcsolatos kompetenciáikat, tudásukat, szemléletüket.

Szakemberek a programban

A településeken, a helyi lakosság körében felmért igények és szükségletek alapján határozott idejű szerződéssel, adott tevékenység, szolgáltatás biztosítására foglalkoztatunk szakembereket: tanítókat, szaktanárokat, munkaszocializációs tanácsadókat, adósságkezelési tanácsadót, addiktológiai konzultánst, mozgásfejlesztőket, meseterapeutát, művészetterapeutát, gyógytornászt, jogászt, mediátort, logopédust, fejlesztőpedagógust, stb. A Katolikus Karitász által létrehozott 11 Jelenlét Ponton a települések igényeire szabva, hálózatszerű működésben biztosítjuk szolgáltatásainkat.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK A PROGRAMRÓL A KATOLIKUS KARITÁSZ HONLAPJÁN ELÉRHETŐK: **WWW.KARITASZ.HU**

SÓSVERTIKE JELENLÉT PONT

Sósvertike a Dél-dunántúli régióban, Baranya megye dél-nyugati sarkában, a horvát határ közvetlen közelében fekszik - az Ormánság nyugati felén található zsákfalu, a legközelebbi nagyobb település Sellye, ami 6 km-re található. A helység jogállása község, a Sellyei járáshoz tartozik, ami a magyarországi járások közül a második leginkább hátrányos helyzetű, ezért a komplex programmal fejlesztendő járások közé került besorolásra.
A település polgármestere Böröcz Zsolt, aki támogató és együttműködő a Jelenlét Pont munkatársaival. A településen egyre több a holland letelepülő, akiket a közösség rövid időn belül befogadott. Sósvertike lakónépessége 148 fő, melyből a gyermekek és fiatalok száma 31 fő. A lakosság az elmúlt tíz évben enyhén csökkenő tendenciát mutat. A szociális diagnózis megállapítása szerint a 99%-ban magyar, 15%-ban cigány (kis hányada így kettős identitású) lakosságú község a fiatalodó kistelepülések közé tartozik. Vallási megoszlása szerint 83%-ban katolikus vallású, és csak kis hányadában református, vagy felekezet nélküli. A faluban jelenleg 62 lakás található, a háztartások száma 58.
A legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat a közmunka programmal. A településen 5 kisebb mezőgazdasági vállalkozás működik, amelyek példaként szolgálhatnak a helyiek előtt. Ebből 2 önfoglalkoztató és 3 mikrovállalkozás – pár fő foglalkoztatottal. A lakosság munkaerőpiaci helyzetét a közlekedési viszonyok és az egyéni kompetenciák határolják be a legjobban. A nyílt munkaerőpiacon az iskolai végzettség alacsony szintje miatt az elhelyezkedésre minimális esély van. A településen kívül munkát vállalók a közeli Sellyére, Vajszlóra és Pécsre, valamint Kaposvárra és Szigetvárra járnak dolgozni. A falu lakói szívesen mennek el napszámba is. Főként mezőgazdasági napszámos munkával (dinnye, eper, káposzta), erdei munkával (csemetézés, csemeteritkítás, aljnövényzet felpucolása) és különböző gyűjtögető munkával (pl. makk, éti csiga és gyógynövények gyűjtése) keresnek kiegészítő jövedelmet. A településen rendelkezésre álló munkahelyek bővítése mutatkozik az egyik legfontosabb fejlesztési területnek.
A falu jellemzően kisebb, hazai forrásból finanszírozott pályázatokat nyert az elmúlt időszakban. Helyben falugondnoki szolgálat működik, mely munkanapokon 8-16 óráig áll a településen lakók rendelkezésére. A falugondnok naponta ebédet szállít az iskolából, óvodából betegség miatt hiányzó gyermekek részére, illetve vásárol a lakosoknak, mivel a helyi kisboltban minimális az árukészlet.
A helység belterülete két nagyobb, egymással nagyjából párhuzamos utcából áll, ezek közül a főutca, helyi nevén a „nagysor”, ahol a református templom, az önkormányzati hivatal, és a faluház is áll, és ahova a faluba vezető út is beérkezik. A két utca egy nagyobb füves területet fog közre, itt található a község futballpályája is.

Sósvertike falukép, Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

Jelenlét Pont bemutatása

A sósvertikei Jelenlét Pont 2020. júniusában nyitott meg a településen élők számára. A Jelenlét Pont az önkormányzat területén (Petőfi Sándor utca 42.) kialakított konténerházban működik. A nagyobb közösségi programok kültéren, valamint a Faluházban (Petőfi Sándor utca 11.) kerülnek megvalósításra. A Jelenlét Ponton 3 főállású munkatársunk dolgozik: a Jelenlét Pont-koordinátor, Jelenlét Pont-munkatárs, aki egyben a családmentori feladatokat is ellátja –

valamint 1 fő közfoglalkoztatott munkatárs. A családmentorunk munkavégzése során a 0-3 év közötti gyermekeket nevelő családokkal tartja szorosan a kapcsolatot és a gyermekek megfelelő mozgásfejlesztését koordinálja külső szakember segítségével.

A település egyik hátránya, mely megnehezíti a családok életét minden területen, a tömegközlekedés hiánya, melyre reagálásképpen kerékpárkölcsönzést biztosítunk a helyi lakosság részére. A háztáji gazdálkodás támogatásaként a helyi lakosság számára kukoricát és tápot rendszeresen osztunk, továbbá vetőmaggal, palántákkal, gyümölcsfákkal támogatjuk őket.
Sósvertikén a foglalkoztathatóság növelését szolgáló beavatkozások a következőek: munkaerőpiaci szolgáltatások – munkaszocializációs tanácsadó bevonásával, képzések hirdetése, kompetenciafejlesztés, munkásjáratok szervezése, önéletrajzok, és motivációs levelek megírásának segítése, helyiek végzettségének és munkatapasztalatainak felmérése. A környékbeli munkalehetőségekről jelenleg is rendszeresen tájékoztatjuk a lakosságot. Az állandó munkalehetőség a mezőgazdasági vállalkozóknál minimális, ezért leginkább az idénymunka dominál. A településen rendelkezésre álló munkahelyek bővítése mutatkozik az egyik legfontosabb fejlesztési területnek. A településvezető távlati tervei közt szerepel a helyi termelési kapacitások bővítése. A munkaerőpiaci elhelyezkedés megkönnyítése érdekében segítő beszélgetésekkel, könnyű fizikai munkák keresésével, és az elhelyezkedéshez szükséges tüdőszűrő vizsgálatra és a felvételi beszélgetésekre való eljutásban folyamatosan rendelkezésre állunk a lakosok számára.
Jövőbeni terveink között szerepel az öngondoskodás erősítése a településen, családi gazdaságok kialakításának támogatása, a kiskerti területek növelése. Mezőgazdasági területen nonformális képzések megvalósulását támogatjuk szakemberek bevonásával, emellett szeretnénk elérni a generációk közötti tudásátadást. Folyamatosan biztosítjuk az újonnan kertészkedni kívánó egyének bekapcsolódását a programba. Amennyiben a bevontak körében hosszútávon is fenntartható a motiváció, úgy a későbbiekben a piaci alapú termelés serkentésére is sor kerülhet.
A NAEP program keretén belül a lakosság számára megnyílt a szélesebb körű orvosi ellátás telemedicinás mobil egészségügyi rendeléssel, melynek kapcsán teljeskörű vizsgálaton vehetnek részt a lakosok: szűrőprogramok (beleértve a gyermekszemészetet), ultrahang vizsgálatok és egészségtudatosságot növelő tájékoztatások segítik őket. Jelenlét Pontunk támogatást nyújt a vizsgálatra való jelentkezésben, és a további szakellátásra történő eljutásban.

Sósvertike falukép, Önkormányzat; Faluház - Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

Sósvertike falukép, Jelenlét Pont Konténerház - Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

Szolgáltatások, tevékenységek:

Várandósok és 0-3 éves korú gyermekek számára
- mozgásfejlesztő-foglalkozás
- baba-mama klub
- szakellátásra való eljuttatás
- egészséges táplálkozásban való támogatás
- gyermekgondozási és higiénés eszközök biztosítása
- babacsomagok biztosítása gyermek születése esetén

Óvodás- és iskoláskorú gyermekek számára
- tanodajellegű foglalkozás
- tantárgyi felkészítés
- nyári tábor
- sportfoglalkozás (fociedzés)
- meseterápiás foglalkozás
- játékfoglalkozás (Játszóbusz)
- fejlesztőpedagógiai foglalkozás
- zeneklub (gitár oktatás)
- kézműves-foglalkozás
- kirándulások
- pályaorientáció
- szemészeti szűrőbusz
- „Legyen öröm az iskolakezdés!” program (iskolatáska, tanszerek)

Fiatalok és felnőttek számára
- addiktológiai/mentálhigiénés konzultáció
- bűnmegelőzési prevenciós programok
- pályaorientációs tanácsadás
- ifi klub
- felnőtt klub
- művészetterápiás-foglalkozás
- női klub

Településszintű szolgáltatások
- „Kiskert” program
- adósságkezelés, tanácsadás, falusi CSOK-ügyintézés
- krízishelyzetek kezelése (élelmiszer, kályha, gyógyszer)
- adományok átadása
- rágcsáló- és csótányirtás
- kutyák ivartalanítása
- intézmények (óvoda, iskola), szolgáltatások (védőnő) megerősítése tárgyi adományokkal
- eszközkölcsönzés
- tetőkommandó
- szociális ruhaosztás
- munkaszocializációs tanácsadás
- szociális ügyintézés

Nyári programjaink

A nyár folyamán három héten keresztül tartunk különböző témák köré szervezett nyári napközit. Így a gyerekek foglalkozásokon keresztül megismerkedhettek már korábban a különböző kultúrák és nemzetiségek zenéjével, népviseletével, hagyományaival és gasztronómiájával. Például: magyar, horvát, cigány kultúrákkal. Volt már természetbarát táborunk, melynek célja az volt, hogy a gyerekeket közelebb vigyük a természethez, és egy élhetőbb, környezetbarát perspektívát mutassunk. Ennek keretén belül állatokkal, növényekkel ismerkedtek a gyerekek. Kedvelt volt a bűnmegelőzési tábor is, ahol a rendőrség munkatársai voltak segítségünkre. Biztonságos közlekedést és KRESZ-t tanítottak a gyerekeknek, a fiatalok számára pedig drogprevenciós foglalkozással készültek.
Idén nyáron ismét szerveztünk kreatív tábort, ahol újrahasznosított anyagokból használható eszközöket, díszeket készíthettek a gyerekek. A klímaváltozás miatt fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink olyan praktikákat tanuljanak, amelyek segítségével a „szemétből" is hasznos dolgokat tudnak készíteni. Ezt a gondolkodást vitte tovább környezettudatos táborunk is a sellyei Egészségfejlesztési Intézet munkatársaival, akik segítségünkre voltak sporttáborunk szervezésében is. A hetek lezárásaként kirándulásokat szerveztünk, és a sellyei strandon is jártunk, de további programokra is eljutottunk, mint mozi vagy színházi előadások, kisebb kirándulások. A 3-6 éves korosztállyal a Buborék Játszóházban jártunk, és volt lehetőség külön a felnőttek, a fiatalok és a családok együttes időtöltésére is, ahol mindenki sok élménnyel gazdagodott, és feltöltődve érkezett haza. Részt vettünk az Ormánsági Tízpróbán Szaporcán is, ami szintén vidám hangulatban telt.

További rendszeres programjaink

Ifjúsági klubot szervezünk kétheti rendszerességgel az általános iskola felső tagozatos és továbbtanuló gyermekeink részvételével, melynek keretein belül folyamatos a felzárkóztatás és a tanulássegítés, külső programok. Ilyen a „Példakép Program", amelynek keretén belül lehetőségük van izgalmas életutakkal megismerkedni, de részt vehettek Pécsett a K-aRC (Kamasz Addiktológiai Regionális Centrum) szervezésében a Szenvedélyek Napján, mely a megelőzés terén adott fontos útravalókat.
Szülőklubokat tartunk, ahol mentálhigiénés és pszichológus szakember által tartott foglalkozáson tudnak a szülők részt venni, egyéni gondjaikat is megbeszélni, tanácsot kérni többek között a telefon- és számítógép-függőség kapcsán is. Kedveltek a művészetterápiás és női klubfoglalkozásaink, melyeket a Karitász berkein belül dolgozó két programkoordinátor kollégánk tart az érdeklődők számára. Felnőtt klubunk sokoldalú, mind a faluszépítésben, kreatív tevékenységekben, és nem utolsó sorban a főzésben jeleskedik. Ez megmutatkozott első nagyobb megmérettetésükön, a geresdlaki Gőzgombóc Fesztiválon, ahol a legötletesebb csapatnévnek járó díjat sikerült is elhozniuk.

Egyéb jelenlétünk

Lehetőségünk nyílt háztartási elektronikai eszközök beszerzésére (pl. mosógép, centrifuga, gázkályha…stb), amelyeket kölcsönszerződéssel, ki tudunk adni lakosaink háztartásaiba, így könnyebbé válnak a mindennapjaik. A téli időszakban pedig kályhákkal segítjük a háztartásokat. Két-háromhavonta, az évszakoknak megfelelően szociális ruhaosztást tartunk, amit a lakosok nagyon kedvelnek.

Munkánk során ellátogatunk idős, egyedül élő nyugdíjasokhoz, de ők is szívesen jönnek Jelenlét Pontunkra, hogy a bezártság miatti rossz lelkiállapotukon beszélgetéssel és a jelenlétünkkel segítsünk. Kedveltek a teljes lakosság részére szóló családi napjaink, de mi is szívesen veszünk részt az önkormányzat közösségi programjain, mint pl. főzőversenyen vagy idősek napján meghívottként és programokkal is.

Életképek:

Baba – mama foglalkozás

Fejlesztőfoglalkozás külső szakemberrel - Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

Tanodajellenű foglalkozást, fejlesztő- és kézműves-foglalkozást, hétköznapokon iskola után tantárgyi felkészítést, fejlesztőfoglalkozásokat, mozgásos foglalkozásokat tartunk a gyerekek számára.

Zenetanulás, tanulássegítés, meseterápia, játszóbusz - Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

Nyári táborok, családi napok, falunap

Kreatív foglalkozások természetes anyagok felhasználásával; Kirándulás a Mecsekben.

Nyári táborok - Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

Porgram szülőkkel

Lehetőség volt több alkalommal is szülőkkel ellátogatni egy-egy programra, ami erősíti a családi kötelékeket, és szülők számára is kikapcsolódást nyújt a munka és a napi gondok mellett.

Gyerek-szülő program Pécs-Planetárium; Bükkösd, Buborék Játszóház Pécs, -Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

Ifi klub

Prevenciós és kikapcsolódást segítő programokat is szervezünk a fiatalok számára.

K-aRC Szenvedélyek napja; Orfűi kirándulás - Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

Felnőtt Klub

Geresdlak, Gőzgombóc Fesztivál 2023. szeptember

Felnőtt klub - Sósvertike Jelenlét Pont, 2023.

„Kiskert” program

www.karitasz.hu